

# ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

## ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ "ΤΡΙΓΩΝΟΥ"

(Επιλογή από Πανελλαδικό Ευρετήριο, που δημοσιεύθηκε το 1928)

### Σύντομο Ιστορικό

#### **A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Αμέσως μετά την ένταξη της περιοχής του "Τριγώνου" στο Ελληνικό Κράτος (1920), ξεκίνησε στα περισσότερα Χωριά και η εγκατάσταση Ελλήνων Προσφύγων:

- Την περίοδο 1920 - 1921, από τον Καύκασο (Έλληνες που διέμεναν σε περιοχές του Καυκάσου, όπως και Έλληνες του Πόντου που είχαν καταφύγει μετά από διωγμούς σε περιοχές του Καυκάσου).
- Μετά την Ελληνο-Βουλγαρική συμφωνία, το 1922, για εθελοντική μετανάστευση Εθνικών μειονοτήτων.
- Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή του 1922.
- Μετά την υπογραφή συμφωνίας, το 1923, μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας για ανταλλαγή Πληθυσμών.
- Μετά την υπογραφή, το 1923, της "Συνθήκης της Λωζάνης".

Οι πρώτες αφίξεις Προσφύγων, αντιμετωπίστηκαν στοιχειωδώς από το Κράτος.

Για την αντιμετώπιση και τη διαχείριση των επόμενων αφίξεων, που ήταν πλέον μαζικές, το 1923 ιδρύθηκε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ.

Σκοπός της Επιτροπής ήταν η Στεγαστική αποκατάσταση και η παραγωγική απασχόληση των Προσφύγων που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα.

Για την ορθή και σύντομη αποκατάσταση των Προσφύγων, η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, έκρινε σκόπιμο να διακρίνει τους Πρόσφυγες σε:

- Αγρότες Πρόσφυγες, που εγκαταστάθηκαν στην ύπαιθρο
- Αστούς Πρόσφυγες, που εγκαταστάθηκαν σε Πόλεις

Η αποκατάσταση, αποφασίσθηκε να γίνει, στους μεν Αγρότες Πρόσφυγες με παροχή Στέγης και Κλήρου, στους δε Αστούς με παροχή Στέγης εντός ή στα περίχωρα Πόλεων.

Σημείωση: Παράλληλα, εκείνη την εποχή, σύμφωνα με τις υπογραφείσες Διακρατικές συμφωνίες, έπρεπε να ξεκινήσουν και οι διαδικασίες για την απαίτηση της αποζημίωσης των εγκαταλειμμένων περιουσιών των Προσφύγων.

Για τον παραπάνω λόγο, αποφασίσθηκε, για τις αφίξεις Προσφύγων που είχαν γίνει μέχρι τότε, αλλά και στις επόμενες που θα ακολουθούσαν, η υποβολή από τους Αρχηγούς των Οικογενειών, **“Υπεύθυνης δήλωσης αποζημιώσεως εξ ανταλλαγής”**.

## **B. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ**

Για τη Στεγαστική αποκατάσταση των Αγροτών Προσφύγων, εφαρμόσθηκε το σύστημα της ανέγερσης κατοικιών σε Συνοικισμούς, απευθείας από την ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (εργολαβία) ή της ανέγερσης κατοικιών από τους ίδιους τους Πρόσφυγες με τη χορήγηση όλων των οικοδομικών υλικών (αυτεπιστασία).

Παράλληλα με τη Στεγαστική αποκατάσταση, έγινε και η Αγροτική τους αποκατάσταση, με τη παραχώρηση τεμαχίων αγρών (“κλήρων”), εργαλείων, σπόρων, όπως και ζώων για τις καλλιέργειες των κληροτεμαχίων.

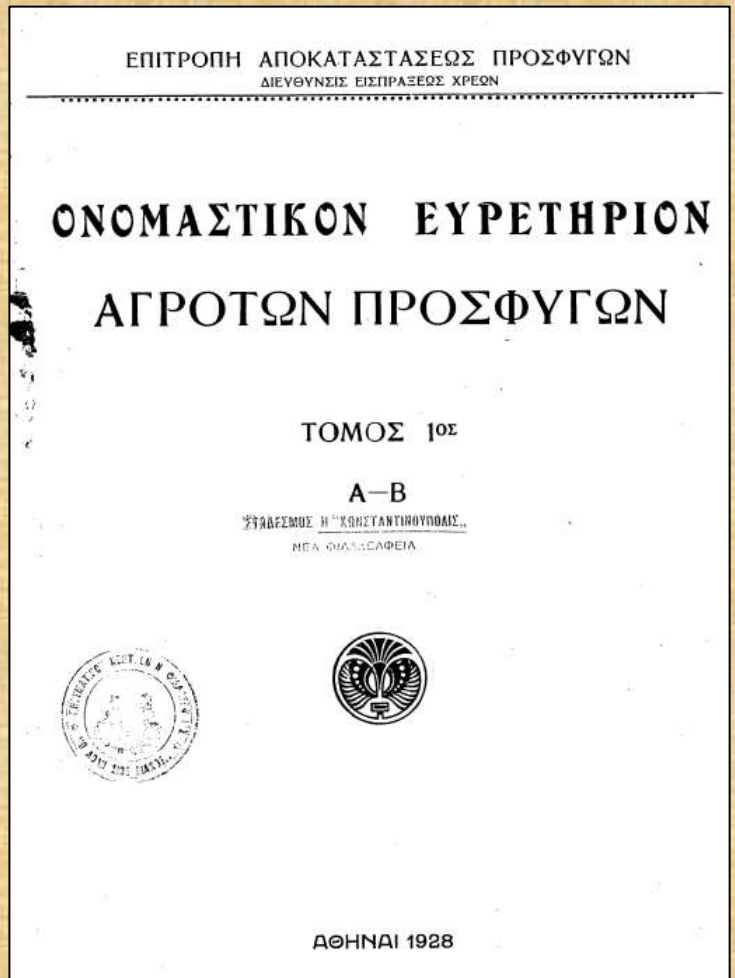
Η αξία των παραχωρούμενων, θα αποπληρώνονταν με δόσεις. Ο “Τίτλος” του ακινήτου που τους δίνονταν ήταν τίτλος απλής κατοχής και θα γινόταν τίτλος πλήρους κυριότητας αργότερα, μετά την αποπληρωμή του χρέους.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι, σε ορισμένους Πρόσφυγες, ανάλογα με την οικονομική και την Οικογενειακή τους κατάσταση, παραχωρήθηκαν δωρεάν έτοιμες κατοικίες, όπως και αγροί, που είχαν εγκαταλείψει στους Συνοικισμούς οι έποικοι Οθωμανοί και Βούλγαροι, όταν αυτοί αναχώρησαν για την Πατρίδα τους.

## Γ. ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ

Το 1928, το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ και η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, για την ευχερέστερη τακτοποίηση των Αγροτών Προσφύγων, αποφάσισαν την κατάρτιση και δημοσίευση **“ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΥ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΥ ΑΓΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ”**.

Η σύνταξη του Ευρετηρίου πραγματοποιήθηκε από την ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ και τη Διεύθυνση αυτής, την **“ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΝ”**.



Προκειμένου να γίνει η σύνταξη του “Ευρετηρίου”, έγινε συγκέντρωση όλων των “Υπευθύνων δηλώσεων αποζημιώσεως” των Αρχηγών των Οικογενειών, από το 1922 έως το 1928 και στη συνέχεια έγινε καταχώριση (πρωτοκόλληση) αυτών των “Δηλώσεων” με ειδικό, ανά Συνοικισμό, αύξοντα αριθμό.

Ο αναγραφόμενος αριθμός κάθε δήλωσης, υποδεικνυε τον τόπο που υποβλήθηκε η δήλωση, αφού όλες οι δηλώσεις, Πανελλήνια, είχαν λάβει ενιαία συνεχή αρίθμηση και κάθε Συνοικισμός, αναλόγως της ποσότητας των δηλώσεων, έλαβε για συμπλήρωση, συγκεκριμένα αριθμητικά πεδία.

Σημείωση: Στο “Τρίγωνο”, υποβλήθηκαν από τους Αρχηγούς των Αγροτικών Προσφυγικών Οικογενειών, “Υπεύθυνες δηλώσεις αποζημιώσεως”, σε 13 Συνοικισμούς.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται ανά Συνοικισμό τα αριθμητικά πεδία που διατέθηκαν για την αρίθμηση των “Δηλώσεων”.

Συνοικισμός εγκατάστασης	Αριθμοί Υπευθύνων δηλώσεων
ΑΡΖΟΣ	52921 - 53060
ΔΙΚΑΙΑ	54121 - 54260
ΔΙΛΟΦΟΣ	54261 - 54380
ΕΛΗΑ	54381 - 54400
ΚΑΝΑΔΑΣ	54741 - 54840
ΚΟΜΑΡΑ	55141 - 55180
ΚΡΙΟΣ	55181 - 55240
ΜΑΡΑΣΙΑ	55421 - 55520
ΟΡΜΕΝΙΟΝ	56201 - 56420
ΠΑΛΗ	56421 - 56460
ΠΛΑΤΗ	56461 - 56480
ΣΠΗΛΑΙΟΝ	56901 - 57000
ΦΤΕΛΙΑ	57041 - 57240

Σημείωση: Στην αρίθμηση, συμπληρωματικά, μερικοί αριθμοί δηλώσεων ακολουθούνται και από τα γράμματα Α ή Β ή Γ ή Μ, τα οποία συμβολίζουν:

Α = Πρόκειται για Πρόσφυγες που δεν βρέθηκαν στο Συνοικισμό κατά τη σύνταξη της Δήλωσης

Β = Πρόκειται για Πρόσφυγες που εγκατέλειψαν αυθαίρετα τον τόπο αρχικής εγκατάστασης

Γ = Πρόκειται για Πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν ως Αγρότες μετά την 1<sup>η</sup> Ιουλίου 1928

Μ = Πρόκειται για μέλη και όχι Αρχηγούς Οικογενειών

Το περιεχόμενο του δημοσιευμένου "Ευρετηρίου" αποτελείται από, την με απόλυτα Αλφαβητική σειρά όλων Πανελληνίως, των Υπευθύνων δηλώσεων των Αρχηγών των Οικογενειών, που υποβλήθηκαν από το 1922 έως το 1928, με αναφορές στον τόπο καταγωγής και στο αύξοντα αριθμό των δηλώσεών τους.

Εκτυπώθηκε σε σειρά αλφαβητικών τόμων και στις συνολικά 7.000 σελίδες του, αναφέρονται παραπάνω από 220.000 Ονοματεπώνυμα.

Στην "Εισαγωγή" του "Ευρετηρίου" (1<sup>ος</sup> τόμος), αρχικά δίνονται οδηγίες ανάγνωσης και ακολουθούν οι Πίνακες με τα πεδία, ανά Συνοικισμό, της αρίθμησης των υπευθύνων δηλώσεων.

Ενημέρωση: Το παραπάνω "ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ", διέσωσε και το δημοσίευσε σε "μορφή αρχείου PDF" η "ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ" στον Ιστότοπό της, ***epm.gr***

Αργότερα, η ιστοσελίδα **pontosnews.gr** έκανε επαναδημοσίευση του παραπάνω “Ευρετηρίου” (Με αναφορά της πηγής).

Ακολούθησαν επαναδημοσιεύσεις και από άλλους Ιστοτόπους (Στις περισσότερες, με αναφορά της πηγής τους).

Σημείωση: Στην παρούσα εργασία, για πρακτικούς-τεχνικούς λόγους, η επιλογή των Ονοματεπωνύμων με τα λοιπά στοιχεία τους που αναφέρονται στους Συνοικισμούς του “Τριγώνου”, έγιναν από το αναρτημένο αρχείο της ιστοσελίδας **pontosnews.gr**

### Σημείωση Συντάκτη:

Για τη δημιουργία της **ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ**, που δημοσιεύεται σε αυτή την ιστοσελίδα (**trigonoevros.gr**), έγιναν οι παρακάτω, κατά σειρά, ενέργειες:

- Από το πρωτότυπο “**ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ**”, έγινε επιλογή των αριθμών δηλώσεων που συμπεριλαμβάνονταν στα αριθμητικά πεδία που υπήρχαν στους Συνοικισμούς του “Τριγώνου”.
- Στη συνέχεια, από τους αριθμούς που επιλέχθηκαν, έγινε αντιγραφή με την ορθογραφία όπως αναγράφεται στο πρωτότυπο, των Ονοματεπωνύμων των αρχηγών των Οικογενειών και των τόπων καταγωγής τους.
- Όλα τα επιλεγθέντα στοιχεία – Ονοματεπώνυμο, Τόπος καταγωγής, Αριθμός δήλωσης - αρχειοθετήθηκαν σε Ονομαστικές καταστάσεις, ανά Συνοικισμό, με απόλυτη αλφαβητική σειρά.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, πιστή αντιγραφή έγινε και στις ονομασίες των Συνοικισμών όπως αυτές αναγράφονται στην αρχική έκδοση (π.χ. ΕΛΗΑ, ΠΑΛΗ, ΦΤΕΛΙΑ, ΟΡΜΕΝΙΟΝ, ΣΠΗΛΑΙΟΝ).

Αλεξανδρούπολη, Μάρτιος 2023

Παράσχος Ε. Κώστογλου

Ερευνητής και Συντάκτης αυτής της εργασίας